

СТАНОВИЩЕ

От проф. Ирена Георгиева Василева, д.н., Нов български университет, научно направление 2.1. Филология, по процедура за заемане на академична длъжност „Доцент“ по област на висше образование **2. Хуманитарни науки**, професионално направление **2.1. Филология**, научна специалност „Теория и практика на превода (специализиран и конферентен превод от и на английски език)“, с кандидат гл. ас. д-р **Иванка Славчова Сакарева**

I. Оценка за съответствие с минималните национални изисквания и изискванията на ЮЗУ

Справката за публикации, цитирания и участия във вътрешноуниверситетски и външни проекти показва, че те отговарят на минималните национални изисквания и изискванията на ЮЗУ за заемане на академичната длъжност „доцент“ в съответното професионално направление.

II. Изследователска (творческа) дейност и резултати

1. Оценка на монографичния труд.

Във фокуса на представения за конкурса монографичен труд „Conference Interpreting from a Neurolinguistic Perspective“, както подсказва заглавието, стои конферентния превод – тема, която е много актуална с оглед на непрекъснатата нарастващата необходимост от този вид превод в ерата на глобализацията и разширяващите се международни контакти от всякакъв тип. Всичко това прави ролята на преводача особено важна като посредник между различни езици и култури. Както авторката с право подчертава обаче, повечето изследвания в тази област засягат качеството на превода, възможностите за използване на различни технически средства и софтуерни продукти в помощ на преводача, неговото обучение, но едва в периферията остават проучванията на процесите, които са свързани с психическото натоварване и преодоляването на стреса в тази професия. Именно това е задачата, която си поставя разработката – да измери нивата на стрес при двата вида конферентен превод (симултанен и консекутивен), като ги съпостави помежду им, както и в зависимост от нивото на владеене на чуждия език.

В Уводната глава ясно са описани горепосочените цели на работата, очертани са изходните хипотези, обосновката и конкретните задачи.

Първата глава има теоретичен характер, където първо се прави обстоен преглед на историческото развитие на този вид превод от древността до наши дни, като се привеждат и интересни примери. Във втората част на тази глава се очертават разликите между писмения и устния превод и се стига до заключението, че двата типа превод представляват напълно различни видове задачи, изпълнявани при различни условия, при което може би единствената обща предпоставка е високото ниво на владеене на чуждия език. Третата част е посветена на обзор на публикациите върху особеностите на устния превод и неговите характеристики, както и на необходимите умения, които преводачът трябва да притежава и процесите, протичащи по време на превод. В края на тази част

авторката с право подчертава, че „Interpreting Studies have become a subfield of Translation Studies. It has expanded from a narrow focus on conference interpreting techniques and training to embrace various professional situations and categories of interpreting as well as numerous cognitive, linguistic, psychological, and social aspects of interpreting“ (стр. 44). В четвъртата част на първа глава се разглеждат особеностите на конферентния превод от гледна точка на знанията, уменията и стратегиите, нужни на преводача. Специално внимание се обръща на различните форми на устен превод и техните специфични характеристики.

Втората глава започва с преглед на малкото изследвания върху влиянието на стреса и тревожността върху работата на преводача от гледна точка на невролингвистиката. В следващата част се описват техническите средства, посредством които се извършва експериментът и параметрите, които тези средства измерват, както и тяхното значение, респективно разчитане. Представят се участниците в експеримента – студенти с различно ниво на владеене на английски език (две нива) и задачите, които трябва да изпълнят. Те се състоят от един консекутивен и един симултанен превод на две кратки речи от английски на български език с определени паузи между тях. Описват се детайлно отделните стъпки на експеримента.

Резултатите от експеримента са представени в таблици и графики, които се коментират и анализират подробно и отразяват ясно изразени тенденции. Отчитат се разликите по признаци пол, вид превод, ниво на владеене на езика и техните корелации. Без да влизам в подробности, ще посоча, че резултатите показват, че симултанният превод предизвиква по-високи нива на стрес и тревожност от консекутивния, а по-ниското ниво на владеене на английски също се корелира с по-високи нива на стрес.

В края на работата Сакарева очертава ограниченията на изследването и на тази база предлага препоръки за по-нататъшни насоки и подходи към разглежданата проблематика.

Трябва да подчертая, че въпреки количествено ограничения си характер, експериментът е извършен последователно, методично, с ясна цел и компетентно описани резултати. Що се отнася до приносите на разработката, тук за краткост само ще заявя, че съм напълно съгласна с изброените от авторката приноси в съответния приложен документ.

2. Оценка на приносите в останалите приложени публикации, направени след назначаването на академичната длъжност „гл. асистент“.

Приложените публикации включват един самостоятелно изготвен речник в помощ на преводача, четири университетски учебни пособия в съавторство с колеги от същата катедра, две самостоятелни статии, публикувани в научни издания, реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни, пет статии, част от тях в съавторство, публикувани в нереперирани списания с научно рецензиране или публикувани в редактирани колективни токове. При тези публикации прави впечатление, че много малка част от тях са свързани с темата на представената монография. Повечето статии засягат различни проблеми на превода, електронното обучение, анализ на грешките и др. Това показва разнообразие на научните интереси и компетентности на кандидатката, а също и нейната способност да работи хармонично с колеги от филологическата, но и от други сфери на науката.

3. Цитиране от други автори.

Справката показва 13 цитирания от предимно български, но също и чуждестранни автори.

4. Оценка на резултатите от участие в изследователски и творчески проекти и приложение на получените резултати в практиката.

Иванка Сакарева е участвала в многобройни университетски, национални и международни проекти както с обучителен, така и с научен характер.

III. Учебна и преподавателска дейност

- От справката - Упражнения и лекции по специализиран превод, Устен превод, Писмен превод, Академичен английски език, Бизнес английски език, История на превода в ЮЗУ.
- 8 гостувания с преподавателите по програма „Еразъм“ в различни университети.
- Преподаване на академичен английски в университета в Манчестър, Обединеното кралство, и Университет Биелско-Бяла, гр.Биелско-Бяла, Полша.
- Обучение на учители по английски език в гимназиален етап – профилирана подготовка, компетентностен подход и иновативни подходи за усвояване на умения.
- Ръководство на студентски стажове.
- Оценител на ДЗИ (националните матури) по английски език.

IV. Лични впечатления от кандидата

Познавам кандидатката като моя студентка, а по-късно асистент по английски език в катедрата в ЮЗУ, където и аз работех. Тя се отличава с амбициозност и изключителна работоспособност както в научната, така и в преподавателската си работа и преводаческата дейност. В резултат на тези мои впечатления тук ще спомена само, че не се поколебах да я покана да участва като член на екипа на ръководен от мен проект, финансиран от ФНИ, по който се работи в момента.

V. Мнения, препоръки и бележки по дейността и постиженията на кандидата

- Не ми стана ясна мотивацията на авторката да приложи в монографията две библиографии – една на цитираните източници и отделно – една по-обща по темата. Обикновено в такива трудове се борави със цитирани източници.
- При дефиниция на мултилингвизма, а и на някои други термини са използвани вторични източници въпреки наличието на много други първични източници.
- Текстът на монографията е трябвало да бъде редактиран по-прецизно по отношение на английския език – налични са лесно поправими грешки. Освен това не е прието използването на „ти/вие“ (you) в писмени научни текстове.

Заключение: Базирайки се на изложеното убедено давам положителна оценка и предлагам на уважаемото научно жури да предложи на факултетния съвет на Филологическия факултет да избере гл. асистент д-р **Иванка Славчова Сакарева** на

академичната длъжност „ДОЦЕНТ“ по професионално направление **2.1. Филология**, научна специалност „**Теория и практика на превода (специализиран и конферентен превод от и на английски език)**“ в Югозападния Университет „Неофит Рилски“ Благоевград.

Дата: 02.10.2023 г.

Подпис:
проф. Ирена Василева, д.н.

REVEIW

By Prof. Irena Georgieva Vassileva, Ph.D., New Bulgarian University, Professional Field 2.1. Philology, for the procedure for occupying the academic position "**Associate professor**" in the field of higher education **2. Humanities**, Professional Field **2.1. Philology**, scientific specialty "**Theory and practice of translation (specialized and conference translation from and into English)**", with candidate Senior Assistant Professor **Ivanka Slavchova Sakareva, Ph.D**

I. Assessment of compliance with the minimum national requirements and the requirements of the SWU

The list of publications, citations and participation in internal university and external projects demonstrates that they meet the minimum national requirements and the requirements of SWU for occupying the academic position "associate professor" in the relevant professional direction.

II. Research activities and results

1. Evaluation of the monograph.

The focus of the presented monograph "Conference Interpreting from a Neurolinguistic Perspective", as the title suggests, is conference translation - a topic that is very relevant in view of the ever-increasing need for this type of translation in the era of globalization and expanding international contacts of any type. All this makes the role of the translator particularly important as a mediator between different languages and cultures. However, as the author rightly emphasizes, most of the research in this field deals with the quality of the translation, the possibilities of using various technical means and software products to help the translator, their training, but studies of the processes that are related to the mental load and overcoming stress in this profession remain on the periphery. This is precisely the task that the study set itself - to measure the levels of stress in the two types of conference translation (simultaneous and consecutive), comparing them with each other, as well as depending on the level of foreign language proficiency.

In the Introductory chapter, the above objectives of the work are clearly described, the starting hypotheses, the justification and the specific tasks are outlined.

The first chapter has a theoretical character, where first a comprehensive overview of the historical development of this type of translation from ancient times to the present day is given, citing interesting examples. The second part of this chapter outlines the differences between translation and interpretation and concludes that the two types of translation represent completely different types of tasks performed under different conditions, with perhaps the only common prerequisite being a high level of proficiency in the foreign language.

The third part is dedicated to an overview of the publications on the peculiarities of interpreting and its characteristics, as well as the necessary skills that the translator must possess and the processes taking place during translation. At the end of this part, the author rightly emphasizes that: "Interpreting Studies have become a subfield of Translation Studies. It has expanded from a narrow focus on conference interpreting techniques and training to embrace various professional situations and categories of interpreting as well as numerous cognitive, linguistic, psychological, and social aspects of interpreting" (p. 44). In the fourth part of the first chapter, the peculiarities of conference interpreting are examined from the point of view of the

knowledge, skills and strategies needed by the interpreter. Special attention is paid to the different forms of interpreting and their specific characteristics.

The second chapter begins with an overview of the few studies on the impact of stress and anxiety on translator performance from a neurolinguistic perspective. The next part describes the technical equipment by means of which the experiment is performed and the parameters that these means measure, as well as their meaning, respectively reading. The participants in the experiment are introduced - students with different levels of English proficiency (two levels) and the tasks they had to complete. These consist of one consecutive and one simultaneous translation of two short speeches from English into Bulgarian with pauses between them. The individual steps of the experiment are described in detail.

The results of the experiment are presented in tables and graphs, which are commented and analyzed in detail and reflect clear trends. Differences by gender, type of translation, level of language proficiency and their correlations are reported. Without going into detail, I will point out that the results show that simultaneous interpreting produces higher levels of stress and anxiety than consecutive interpreting, and lower levels of English proficiency also correlate with higher levels of stress.

At the end of the monograph Sakareva outlines the limitations of the study and, on this basis, offers recommendations for further directions and approaches to the problem under consideration.

I have to emphasize that, despite its quantitatively limited nature, the experiment was carried out consistently, methodically, with a clear objective and competently described results. As for the contributions of the study, here for brevity I will only state that I fully agree with the contributions listed by the author in the relevant attached document.

2. Evaluation of the contributions in the other attached publications made after the appointment to the academic position "Senior Assistant Professor“.

The supplied publications include one independently prepared dictionary to help the translator, four university textbooks co-authored with colleagues from the same department, two single-authored articles published in scientific publications, referenced and indexed in world-renowned databases, five articles, some of them co-authored, published in non-refereed peer-reviewed journals or published in edited collective volumes. In these publications, it is noticeable that a very small part of them is related to the topic of the presented monograph. Most of the articles touch on various issues of translation, e-learning, error analysis, etc. This shows the diversity of the candidate's academic interests and competences, as well as her ability to work harmoniously with colleagues from philology, but also from other fields of science.

3. Citations by other authors.

The provided list contains 13 citations primarily by Bulgarian, but also by foreign authors.

4. Evaluation of the results of participation in research and creative projects and application of the obtained results in practice.

Ivanka Sakareva has participated in numerous university-based, national and international projects of both educational and scientific nature.

III. Educational and teaching activities

- From the provided documents - Seminars and lectures on specialized translation, Interpretation, Written translation, Academic English, Business English, History of translation at SWU.
- 8 guest visits as an Erasmus lecturer at different universities.
- Teaching academic English at the University of Manchester, United Kingdom, and the University of Bielsko-Biala, Bielsko-Biala, Poland.
- Training of English language teachers at the high school level - profiled preparation, competence approach and innovative approaches for acquiring skills.
- Student internship management.
- Assessor of national A-levels examinations in English language.

IV. Personal impressions of the candidate

I know the candidate as my student, and later as an English language assistant in the department at SWU, where I also worked. She is notable by her ambition and exceptional work ability both in her academic and teaching work, as well as in her engagements as a translator. As a result of these impressions, I will only mention here that I did not hesitate to invite her to participate as a team member of a project I lead, funded by the BNSF.

V. Opinions, recommendations and notes on the activities and achievements of the candidate

- It is not clear to me what the motivation of the author to include two bibliographies in the monograph was - one of the cited sources and separately - one more general on the subject. Usually, such texts include reference lists only.
- For the definition of ‚multilingualism’ and some other terms, secondary sources have been used despite the availability of many other primary sources.
- The text of the monograph should have been edited more precisely with regard to the English language - easily correctable errors are present. In addition, the use of "you" in written scientific texts is not accepted.

Заклучение: Based on the above, I confidently give a positive assessment and propose to the respected scientific jury to propose to the Faculty Council of the Faculty of Philology to appoint Senior Assistant Professor Dr. **Ivanka Slavchova Sakareva** at the academic position "Associate Professor" in Professional Field **2.1. Philology**, scientific specialty "**Theory and practice of translation (specialized and conference translation from and into English)**" at the Southwest University "Neofit Rilski" Blagoevgrad.

Дата: 02.10.2023 г.

Подпис:
проф. Ирена Василева, д.н.